

Meer van Galilea

Inleiding

Thema: het Meer van Galilea en de watervoorziening.

Er komt aan de orde waar het Meer van Galilea ligt, bijzonderheden van het meer, het Meer Galilea van de Bijbel en het meer als de grootste zoetwaterbron van Israël.

Doelstellingen

Aan het eind van de les kunnen leerlingen:

1. Aanwijzen waar het Meer van Galilea ligt.
2. 3 situaties uit Bijbel noemen waarbij het Meer van Galilea een rol speelt.
3. Drie kenmerken noemen van het Meer van Galilea.
4. De oorzaak van het conflict rond het water in Israël benoemen.

Doelgroep

Voor de kinderen van groep 5 t/m groep 8.

Vakken en Kerndoelen

4) De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.

43) de leerlingen leren hoe je weer en klimaat kunt beschrijven met behulp van temperatuur, neerslag en wind.

49) de leerlingen leren over de mondiale ruimtelijke spreiding (...) van natuurlandschappen (...).

50) De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas (...) en ontwikkelen een eigentijd geografisch wereldbeeld.

Tijdsplanning

Inleiding: 15 minuten

Kern: 20 minuten

Afsluiting: 10 minuten

Lesidee

Inleiding [15 min]:

Stille bord discussie [3 min]: teken een woordweb op het bord met als woord: Meer van Galilea'. Laat leerlingen nadenken over wat in hen opkomt. Na 15 seconden geef je een leerling een krijtje of stift en hij of zij schrijft wat op. Leerling geeft krijtje door aan volgende leerling. Er wordt niets gezegd.

Voor effectiviteit: zorg dat er 2 krijtjes rouleren. Niet meer omdat er op het bord maar voor 2 mensen plaats is om te schrijven. **LAAT WOORDWEB STAAN!!!**

Interactief gesprek [4 min]: ga het gesprek/de discussie aan met de leerlingen. Vat samen wat ze hebben opgeschreven. Maak een verdeling: wat is actueel, wat hoort bij de Bijbel? Peil waar het kennisniveau zit zodat je weet waar je bij aan moet sluiten.

Kennis ophalen [8 min]: Deel of laat het tekenpapier uitdelen. Leerlingen tekenen in tweetallen het land Israël en teken er zoveel mogelijk in. Denk aan steden, rivieren, bergen etc. Wat weten ze al?

Extra differentiatie: laat leerlingen gebruik maken van hun Bijbel om Bijbelse geschiedenissen een plaats te geven in hun kaart.

(Laat ze de buurlanden van Israël tekenen. Er zijn 2 mogelijkheden: vroegere buurlanden (in tijd van de Bijbel) en actuele buurlanden.)

Kern [20 min]:

Kennis toetsen [5 min]: deel ondertussen atlassen uit. Als je merkt dat leerlingen klaar zijn voor iets nieuws, mogen ze hun tekening vergelijken met het huidige Israël in de atlas. Laat ze met groen noteren wat overeen kwam en met rood aanstrepen wat fout was. Klopte hun beeld? Ze mogen ook wijzigingen aanbrengen. (doe wat jij het best vindt maar geef een eenduidige opdracht).

Tip: zorg dat ieder tweetal ook een kopie krijgt uit de Bijbelse atlas zodat ze hun tekening daar ook mee kunnen vergelijken.

Theorie behandelen [15 min]: klassikaal de tekst lezen en bespreken. Geef veel verschillende leesbeurten. Stel vragen tijdens het lezen. Probeer de tekst te verbinden met concrete situaties. Zorg dat het Meer van Galilea begint te leven in zijn verleden maar ook in zijn actualiteit. Houd de lesdoelen tijdens het gesprek in je achterhoofd en zorg dat ze aan het eind van de les gehaald zijn.

Vraagsuggesties bij de tekst (per kopje) / gespreksonderwerp:

Het Meer van Galilea

- De storm op zee: geografisch: hoe zit dat? Hoe kan het zomaar gaan stormen. Gebruik de atlas als hulpmiddel bij dit probleem.
- Geografisch: hoe ziet het er nu uit en hoe zag het er vroeger uit? Wat zegt de Bijbel over de omgeving?

In de tijd van de Bijbel

- Controleer de vorm: vinden leerlingen dit ook? Hebben wij ook meren/rivieren/dorpen die wij genoemd hebben naar hun vorm?
- Op welke berg heeft de Heere de Bergrede gehouden? Aanwijzen op de atlas. Waarom daar? Hoe konden alle mensen Hem horen? Hoe zat/zit het met het geluid?
- Sta stil bij andere wonderen/gebeurtenissen rondom het Meer van Galilea.

Nu

- Kun je een voorstelling maken van de afmetingen van het meer? Vergelijk het met...
- De Jordaan: waar komt hij vandaan? Hoe stroomt hij verder? Hoe zit het met die waterreservoirs?
- Wat zouden gevolgen zijn voor Israël als zij minder water gebruiken mogen? >> houd het praktisch.
- Wat zouden problemen kunnen zijn die Jordanië heeft (dit zijn Palestijnse mensen), omdat zij (te) weinig water heeft?
- Laat leerlingen antwoord geven op de laatste vraag vanuit de tekst. 'Zouden de problemen nu over zijn?'

Het is waarschijnlijk niet mogelijk om al deze punten uitgebreid te behandelen. Behandel de punten die leerlingen interessant vinden en nog niet weten. Probeer zoveel mogelijk materialen bij je les te gebruiken. Zoek ook telkens dingen op in de atlas om leerlingen betrokken te houden.

Afsluiting [10 min]:

Stille bord discussie [3 min]: wat kunnen toevoegen aan ons woordweb? Pas dezelfde vorm toe als bij de inleiding.

Gesprek [4 min]: Wat heb je geleerd over het Meer van Galilea? Wat was nieuw voor je en wat wist je al?

Toets doelen [3 min]: Vertel de klas wat je lesdoelen waren. Kun je ze met de klas beantwoorden?

Materialen

Inleiding:

- Leeg bord
- Krijtjes/bordstiften
- Voor ieder kind 1 vel tekenpapier + potlood
- Bijbel

Kern:

- Per 2tal een atlas
- *Tip: per 2tal kopie uit Bijbelse atlas*
- Per leerling kopie van tekst
- Grote kaart van Israël (voor op het bord) (actuele kaart)
- Bijbelse kaart Israël (voor op het bord) (historische kaart)
- Grote afbeelding(en) Meer van Galilea. *(vaak heeft de school wel een collectie Bijbelse platen. Daar zit vast een plaat van het meer van Galilea bij).*

Afsluiting:

- Het woordweb met 2 krijtjes/bord stiften.
- Schrijf voor de les de lesdoelen op de achterkant van het bord. Dat is makkelijker en effectiever.

Bronnen

Dit zijn de bronnen die we gebruikt hebben bij het schrijven van de tekst voor de leerlingen:

- Israël, Wilfred Hermans
- De Bijbelse atlas

Verdieping/meer informatie

Als je deze les wilt laten slagen, moet je er ook wat van jezelf aan toevoegen. Verdiep je goed in de bronnen zodat je genoeg weet om de vragen van leerlingen te beantwoorden. Denk niet dat dit het enige is wat er te zeggen valt over het meer van Galilea.

Andere onderwerpen die je aan bod kunt laten komen of een volgende les kunt behandelen zijn:

- Beroepen rondom het Meer van Galilea.
- Steden rondom het Meer van Galilea.
- Handelsroutes langs het Meer van Galilea.

- Etc.

Laat je blikveld iets breder vallen door rondom het Meer van Galilea te gaan kijken en dit te verkennen met de leerlingen.

Schroom niet om de Bijbel in je les te gebruiken en de leerlingen te stimuleren de Bijbel te onderzoeken om nieuwe dingen te vinden. Laat ze zelf Bijbelgedeelten onderzoeken. Bereid dit wel goed voor!

Tips:

- Als dit de laatste les is van de dag is het mooi om met een stukje Bijbel te eindigen. Zoek een stukje op wat aansluit bij het laatste gesprek dat je gevoerd hebt. Qua voorbereiding betekent dit dat je verschillende stukjes paraat moet hebben. Misschien weet een van de leerlingen wel een mooie psalm of lied om mee af te sluiten wat mooi aansluit bij de les.
- Je kunt de kinderen ook zelf de tekst laten lezen en uitdiepen door bijvoorbeeld verschillende opdrachten te geven.

Bijbelteksten:

- De weersveranderingen op het Meer van Galilea (de plotseling opstekende stormen):
Mat. 8:24 *En ziet, er ontstond een grote onstuimigheid in de zee, also dat het schip van de golven bedekt werd; doch Hij sliep.*
Mat. 14:24 *En het schip was nu midden in de zee, zijnde in nood van de baren; want de wind was hun tegen.*
- Een aantal wonderen bij het Meer van Galilea:
De genezing van de bezeten man te Gadara die in de heuvels tegenover het meer woonde. Luk. 8:26 *En zij voeren voort naar het land der Gadarenen, hetwelk is tegenover Galilea.*
En bijvoorbeeld ook de spijziging van de vijfduizend.